

Kyrkostyrelsens cirkulär nr 29/2015

21.12.2015

ÄNDRING AV KYRKOLAGENS BESTÄMMELSER OM KYRKOBOKFÖRING, FÖR- VALTNINGSFÖRFARANDE, ÄNDRINGSSÖKANDE OCH BEREDSKAPSPLANERING

Lagen om ändring av kyrkolagen (1498/2015) består av tre olika sakhelheter som presenteras närmare nedan. Ändringen av kyrkolagen träder i kraft den 1 januari 2016. Ändringen av kyrkolagen finns i författningsdatabanken på adressen www.finlex.fi.

Ändringarna av behandlingen av uppgifter i kyrkans gemensamma medlemsregister och ansvaret för att föra medlemsregister i 16 kap. i kyrkolagen

Syftet med ändringarna i 16 kap. i kyrkolagen är att förbättra datasäkerheten för kyrkans gemensamma medlemsregister och de uppgifter som registrerats i detta samt att därigenom förbättra de registrerade personernas integritetsskydd. Ett annat mål är att förtydliga de kyrkliga myndigheternas ansvar och rättigheter som hänför sig till användningen av medlemsregistret. Delvis har bestämmelsernas formulering korrigerats utan att innehållet har ändrats.

Kyrkostyrelsens rätt att använda kyrkans gemensamma medlemsdatasystem har utvidgats så att den motsvarar de uppgifter som fastställs för Kyrkostyrelsen i lag eller med stöd av lag. Församlingarna och centralregistren är också i fortsättningen administratörer av medlemsuppgifterna, dvs. registeransvariga. Bestämmelsen om registeransvariga har förtydligats så att den registeransvariga inte kan överlåta uppgifter i anslutning till kyrkobokföringen till någon annan aktör, utan de uppgifter som hänför sig till medlemsregistret är alltid myndighetsfunktioner.

Bestämmelsen om registrering av uppgifter i medlemsregistret har ändrats så att det utöver uppgifter om kyrklig vigsel är möjligt att registrera uppgifter om välsignelse av äktenskap, skriftskolgång och konfirmation i medlemsregistret också i den församling, där den kyrkliga förrättningen eller skriftskolgången skett, även om personen är medlem i en annan församling.

Kyrkostyrelsen beslutar om utlämnande av uppgifter då detta sker via en teknisk anslutning och då det är fråga om annat än utlämnande av enstaka uppgifter om kyrkans medlemmar. Uppgifter kan utlämnas för de användningsändamål som anges i 16 kap. 2 § 1 och 2 mom. i kyrkolagen eller för ett användningsändamål som föreskrivs i någon annan lag. Däremot handlar det inte om utlämnande av befolkningsuppgifter från medlemsregistret till externa aktörer i de fall då befogenheten ska anses höra till Befolkningsregistercentralen enligt lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009). Kyrkostyrelsen kan när den fattar beslut om massutlämnande av uppgifter i anslutning till medlemsregistret samtidigt komma överens med en viss registeransvarig om det tekniska genomförandet av utlämnandet. I beslutet ska ges tillräckliga föreskrifter om användningen och skyddet av uppgifterna. Beslutet kan också inkludera ett tillstånd till att vidareutlämna uppgifter.

För att trygga behandlingen av personuppgifter har i kyrkolagen införts en bestämmelse om att uppgifter som utlämnats från medlemsregistret med Kyrkostyrelsens tillstånd endast får användas för det ändamål som angetts i det beviljade tillståndet. Bestämmelsen grundar sig på principen om ändamålsbundenhet i enlighet med 7 § i personuppgiftslagen (523/1999) som är en av de centrala principerna vid behandlingen av personuppgifter. Vidareutlämnande av uppgifter till exempel från församlingens kundregister är möjligt endast om detta föreskrivs

i lag eller om Kyrkostyrelsen uttryckligen har gett tillstånd till detta i sitt beslut om utlämnande av uppgifter. Vidareutlämnande av uppgifter är i regel möjligt bara om de uppgifter som lämnas ut är allmänna till sin utformning eller sitt innehåll eller om vidareutlämnandet inte i något fall äventyrar skyddet för privatliv och personuppgifter.

De uppgifter som utlämnas ur medlemsregistret är personuppgifter som definieras som känsliga samt uppgifter, som om de missbrukas, kan äventyra skyddet för privatliv och personuppgifter. Av denna orsak har i kyrkolagen införts en ny bestämmelse, enligt vilken Kyrkostyrelsen har rätt att övervaka och vid behov granska sådana kunduppgiftssystem hos församlingar och kyrkliga samfälligheter till vilka uppgifter lämnas ut. Vid behov kan också en utomstående inspektör anlitas. I praktiken kan inspektioner även förrättas i sådana lokaler som innehas av församlingarna eller de kyrkliga samfälligheterna och där uppgifter hanteras, dock inte i lokaler som omfattas av hemfriden. Inspektionerna ska i första hand utföras genom samarbete och frivilliga åtgärder och inspektionerna får inte medföra onödiga olägenheter eller kostnader för församlingarna eller de kyrkliga samfälligheterna. Övervakningen kan ske både före och efter utlämnandet.

Bestämmelsen om beviljande av användarrätter har ändrats så att direktören för centralregistret kan utse en underlydande tjänsteinnehavare att besluta om beviljande av användarrätter för behandlingen av uppgifter som gäller medlemmar i församlingar som tillhör centralregistret samt om avlägsnande av användarrätter. Tjänsteinnehavaren kan bevilja och avlägsna användarrätter bara till den del som centralregistrets direktör har fastställt i sitt beslut. Förordnandet av centralregistrets direktör till den underställda tjänsteinnehavaren kan inte vara mer omfattande än direktörens egen befogenhet. Ändringen medför inga andra konsekvenser för direktörens ansvar, skyldighet eller uppgifter.

Det nya momentet, 16 kap. 14 § 2 mom., i kyrkolagen förtydligar de bestämmelser som gäller behandling- och utlämnandet av uppgifter i användarrättsregistret och loggregistret. Till denna del tillämpas motsvarande bestämmelser i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster, dock så att Kyrkostyrelsen är aktör.

Kyrkostyrelsen får använda de uppgifter som registrerats i användarrättsregistret för att hantera, uppfölja, övervaka och skydda behandlingen av uppgifter i medlemsregistret. Med detta avses allmän uppföljning och övervakning av användningen och skyddet av uppgifterna i systemet samt administration av användarrätter som beviljats i vederbörlig ordning. Dessutom kan Kyrkostyrelsen använda de uppgifter som registrerats i användarrättsregistret bland annat för att klarlägga hur ofta och i vilken omfattning uppgifterna i medlemsregistret används och för att säkerställa och förbättra medlemsregistrets funktion. Kyrkostyrelsen får enligt bestämmelsen lämna ut uppgifter i användarrättsregistret till polis-, förundersöknings- och åklagarmyndigheter samt till domstolar för förebyggande och utredning av brott. Uppgifter får också lämnas ut till dataombudsmannen och datasekretessnämnden för övervakning av dataskyddet samt vid behov till exempel till församlingar och kyrkliga samfälligheter som fått användarrätt för att uppfölja och övervaka användningen av uppgifter och de kostnader som användningen medför.

Kyrkostyrelsen får använda uppgifterna i loggregistret för att uppfölja och övervaka behandlingen av uppgifter i medlemsregistret samt för att upprätthålla datasäkerheten. Det är i första hand fråga om allmän uppföljning och övervakning av användningen och skyddet av uppgifter. Dessutom får uppgifterna i loggregistret vid behov användas också för att utreda om uppgifterna i medlemsregistret är tillförlitliga och aktuella samt för att säkerställa och förbättra medlemsregistrets funktion. Uppgifter som registrerats i loggregistret kan utlämnas på samma grunder som de uppgifter som registrerats i användarrättsregistret.

Ändring av bestämmelserna om förvaltningsförfarande och ändringssökande

Upphävningsav 19 kap. 7 § i kyrkolagen

I 19 kap. 7 § i kyrkolagen föreskrivs om muntlig förhandling, syn och hörande som hålls av domkapitlet. Paragrafen, vars 1 mom. upphävdes redan tidigare, upphävs nu i sin helhet med stöd av ändringen av kyrkolagen. Bestämmelsen överlappar bestämmelserna i förvaltningslagen (434/2003). Förvaltningslagen tillämpas på de kyrkliga myndigheternas förvaltning med stöd av 25 kap. 5 § i kyrkolagen.

I 31 § i förvaltningslagen fastställs att en myndighet har skyldighet att se till att ett förvaltningsärende utreds tillräckligt och på behörigt sätt genom att skaffa den information och den utredning som behövs för att ärendet ska kunna avgöras. I 34 § i förvaltningslagen föreskrivs om hörande av part och i 37 § om skyldigheten att på begäran ge en part tillfälle att framföra ett yrkande eller lägga fram utredning muntligen, om det behövs för att ärendet ska kunna utredas och ett skriftligt förfarande skulle bereda parten oskäligen svårigheter. På en parts begäran kan myndigheten också i andra situationer ge parten tillfälle att muntligen framföra uppgifter som är nödvändiga för att ärendet ska kunna utredas. Enligt 38 § i förvaltningslagen kan en myndighet förrätta syn om det behövs för att ett ärende ska kunna utredas. I paragrafen föreskrivs också om förvaltningsförfarandet vid synen.

I fortsättningen kan domkapitlet inte längre höra vittnen på ed eller försäkran, utan vid hörandet av vittnen iakttagas 40 § i förvaltningslagen som föreskriver om muntlig bevisning vid en förvaltningsmyndighet (lagen 801/2015 träder i kraft 1.1.2016). Muntlig bevisning sker i form av handräckning vid förvaltningsdomstolen. I fråga om vittnesjäv samt ett vittnes rätt att vägra vittna tillämpas bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Efter att ändringen av kyrkolagen trätt i kraft ska domkapitlet i sitt eget förfarande tillämpa förvaltningslagens bestämmelser oavsett om beslutet om den muntliga förhandlingen eller synen har fattats tidigare.

Ändring av 24 kap. 3 och 13 § i kyrkolagen

Förfarandet med rättelseyrkande enligt 24 kap. 3 § i kyrkolagen utvidgas så att också i beslut som fattats av direktören för centralregistret ska ändring i första hand sökas genom rättelseyrkande innan kyrkobesvär anförs. Rättelseyrkandet framställs hos den kyrkliga samfällighetens gemensamma kyrkoråd eller hos den församlings kyrkoråd som centralregistret lyder under. Bakom ändringen ligger högsta förvaltningsdomstolens beslut från år 2013 (beslut 8.5.2013, liggarnr 1637), där man ansåg att ett rättelseyrkande i fråga om ett beslut som fattats av direktören för centralregistret om utlämnande av uppgifter borde ha framställts hos den kyrkliga samfällighetens gemensamma kyrkoråd. Med ändringen förtydligas således bestämmelsen så att den motsvarar rättspraxis. På rättelse av befolkningsuppgifter i kyrkböckerna tillämpas dock fortfarande lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster. På rättelse av andra uppgifter än befolkningsuppgifter i medlemsregister tillämpas personuppgiftslagen.

I fråga om kyrkobesvär införs ett system med besvärstillstånd vid överklagande av förvaltningsdomstolens beslut hos högsta förvaltningsdomstolen. Till denna del följer ändringen av kyrkolagen den allmänna rättsutvecklingen. Bestämmelserna om ändringssökande i förvaltningsärenden reviderades bland annat genom en ändring av förvaltningsprocesslagen så att tillämpningsområdet för besvärstillståndslagstiftningen utvidgades till att gälla nya kategorier av ärenden vid ändringssökande i förvaltningsdomstolens beslut hos högsta förvaltningsdomstolen. Lagen om ändring av förvaltningsprocesslagen (891/2015) träder i kraft 1.1.2016.

På ändringssökande i sådana förvaltningsbeslut som fattats innan ändringen av kyrkolagen trädde i kraft tillämpas de bestämmelser som var i kraft när förvaltningsbeslutet fattades.

Säkerställande av beslutsfattande under undantagsförhållanden och beredskapsplanering

Den gällande beredskapslagen (1552/2011) trädde i kraft den 1 mars 2012 och samtidigt upphävdes beredskapslagen från 1991. Syftet med den nya beredskapslagen är att under undantagsförhållanden skydda befolkningen samt trygga befolkningens försörjning och landets näringsliv, upprätthålla rättsordningen, de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna samt trygga rikets territoriella integritet och självständighet. I lagen föreskrivs om myndigheternas befogenheter under undantagsförhållanden.

Om kyrkliga myndigheters befogenheter under undantagsförhållanden föreskrivs i 25 kap. 14 och 15 § i kyrkolagen. Bestämmelserna i fråga har uppdaterats och deras formulering förtydligats. Syftet med ändringen av kyrkolagen har även varit att förtydliga kyrkans och församlingarnas samt de kyrkliga samfälligheternas beredskapsplanering. I 25 kap. i kyrkolagen har införts en ny paragraf, 15 a §, i vilken föreskrivs om förberedelser inför undantagsförhållanden och krissituationer och om ledningen av förberedelserna.

I den nya paragrafen föreskrivs om församlingarnas, de kyrkliga samfälligheternas, stiftens och Kyrkostyrelsens skyldighet att förbereda sig inför undantagsförhållanden samt om ledningen av förberedelserna. Till förberedelserna hör uppgörandet av en beredskapsplan och förberedning av den verksamhet som förutsätts under undantagsförhållanden samt andra åtgärder med vilka man kan säkerställa att uppgifterna sköts så väl som möjligt även under undantagsförhållanden. För att en beredskapsplan ska kunna genomföras på behörigt sätt förutsätts både att kompetensen utvecklas och att tillräckliga resurser säkerställs.

I den nya paragrafen föreskrivs också om församlingarnas skyldighet att förbereda sig på att erbjuda psykosocialt stöd i krissituationer. Med krissituationer avses till exempel en storolycka, en störning i infrastrukturen, en naturkatastrof eller en pandemi. Behovet av psykosocialt stöd uppstår ofta i samband med sådana krissituationer där det inte är fråga om i beredskapslagen angivna undantagsförhållanden. Skyldigheten att förbereda sig på att erbjuda psykosocialt stöd kan ske till exempel genom att utbildning anordnas för de anställda.

Stiftets domkapitel leder och övervakar församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas förberedelser, vilket också med stöd av 19 kap. 1 § i kyrkoordningen kan anses höra till domkapitlets uppgifter. Centralförvaltningens förberedelser leds av Kyrkostyrelsen. Förberedelserna genomförs i samarbete med de statliga och kommunala myndigheterna. Till stöd för församlingarnas förberedelser har kyrkostyrelsen publicerat anvisningar för upprättandet av beredskapsplaner och för den andliga vården.

Närmare information ges vid behov av ecklesiastikrådet Pirjo Pihlaja, registerdirektör Riikka Ryökäs och jurist Outi Perkiömäki, e-postadresser fornamn.efternamn@evl.fi.

KYRKOSTYRELSEN

Jukka Keskitalo
kanslichef

Pirjo Pihlaja
ecklesiastikråd

ISSN 1797-0334